

Lietuvos Respublikos Prezidentui
Lietuvos Respublikos Seimui
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministrui
Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministrui
Lietuvos Respublikos Švietimo ir sporto ministrui
LR SAM Darbo grupei įsteigta 2020-02-14 d. įsakymu Nr. V-172

**KONFERENCIJOS „VALSTYBĖS PAREIGA PADĖTI MOTERIMS KRIZINIO
NĖŠTUMO SITUACIJOJE: GALIMYBĖS IR PROBLEMAS“ INICIATORIŲ
PASIŪLYMAI**

2020 m. gruodžio 4 d.

Spalio 30 d. Lietuvos Respublikos Prezidentūros kolonų salėje įvyko, šalies Pirmosios ponios Dianos Nausėdienės globota, mokslinė-praktinė konferencija „Valstybės pareiga padėti moterims krizinio nėštumo situacijoje: galimybės ir problemos“. Konferencija kėlė tikslą – analizuoti socialines, medicininės ir teisinės prielaidas, padedančias valstybei užtikrinti pagalbą moterims, esančioms krizinio nėštumo situacijoje.

Konferencijos organizatoriai, apsvaustę valstybės pareigos padėti moterims krizinio nėštumo situacijoje problematiką Lietuvoje, atsižvelgdami į konferencijoje pateiktą medžiagą,

apgailestaudami, kad iki šiol nėra patvirtintos nacionalinės pagalbos strategijos moterims patiriančioms krizinį nėštumą;

pabrėždami, kad demografinė ir socialinė padėtis reikalauja imtis neatidėliotinių priemonių dėl pagalbos moterims krizinio nėštumo situacijose;

pažymėdami, jog Lietuvos moterų galimybė priimti laisvą ir informuotą apsisprendimą nėštumo nutraukimo atveju yra ribota dėl prevencinių priemonių trūkumo;

būdami susirūpinę, kad mažėjantys nėštumų nutraukimų statistiniai rodikliai neatspindi tikrosios situacijos Lietuvoje, o pasenusi duomenų surinkimo metodologija neleidžia įvertinti nėštumų nutraukimų priežasčių;

n u t a r i a siūlyti:

- 1) Parengti nacionalinę koncepciją dėl kompleksinės pagalbos prieinamumo gerinimo moterims patiriančioms krizinį nėštumą;

- 2) Įstatymuose ir poįstatyminiuose aktuose įtvirtinti, kad „krizinis nėštumas – tai toks nėštumas, kurį moteris įvardina kaip nenorimą arba nėštumas, kurio metu kyla asmeninė, santykių krizė, susijusi su nėštumu, motinos ir (ar) vaiko gyvybės, sveikatos ir kitomis nepalankiomis aplinkybėmis. Jis taip pat apima situacijas, kurių metu paaiškėja vaisiaus sklaidos trūkumai, vaikas gimsta anksčiau laiko, įvyksta vaiko netektis prenatalinėje ar postnatalinėje fazėje, taip pat apima situacijas, kai nėštumas yra susijęs su lytinio apsisprendimo laisvės pažeidimu“.
- 3) Skatinti, remti ir finansuoti krizinio nėštumo centrų ir jų teikiamos kompleksinės pagalbos plėtrą ir prieinamumą moterims visoje Lietuvoje;
- 4) Priimant ir keičiant Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius pagalbos krizinio nėštumo situacijose teikimą, įtvirtinti pareigą, teikiant pagalbą nėščiosioms vadovautis išimtinai pozityvia nuostata moterų nėštumo atžvilgiu;
- 5) Siekti, kad kiekvienai moteriai išgyvenančiai krizinį nėštumą būtų laiku suteikta kompleksinė pagalba;
- 6) Užtikrinti, kad sveikatos priežiūros įstaigos bendradarbiautų su krizinio nėštumo centrais teikiančiais kompleksinę pagalbą moterims;
- 7) Medicinos darbuotojų rengime ir kvalifikacijos tobulinime skirti didesnę dėmesį stiprinant gebėjimus atpažinti krizinio nėštumo situacijas, tinkamai komunikuoti su moterimis ir nukreipti tolimesnei pagalbai;
- 8) Užtikrinti, kad informuojant moterį, apie jos vaiko raidos ir vystymosi anomalijas ar kitas nėštumo patologijas prenataliniu laikotarpiu, dalyvautų ir psichologas arba socialinis darbuotojas, ar krizinio nėštumo centro atstovas, kurie galėtų suteikti skubią psichosocialinę pagalbą bei informaciją apie tęstinę kompleksinę pagalbą, kurią gali gauti pacientė;
- 9) Sveikatos priežiūros įstaigose užtikrinti socialinių darbuotojų pareigybių finansavimą;
- 10) Reformuoti vaiko priežiūros išmokų sistemą, ją atsiejant nuo darbo užmokesčio ir įgyto darbo stažo, o išmokos dydį diferencijuoti ir sieti su realiais vaiko poreikiais konkrečioje situacijoje;
- 11) Nustatyti didesnę nei statistinės skurdo ribos dydžio minimalų vaiko priežiūros išmokos dydį, neatsižvelgiant į darbo stažą ir pajamas;
- 12) Užtikrinti, kad moterims, esančioms krizinio nėštumo situacijoje dėl ekonominių priežasčių, nėštumo ir gimdymo laikotarpiu būtų skiriama valstybės finansinė parama;
- 13) Užtikrinti, kad moterys gautų vaiko priežiūros išmoką iki vaikai sueis dveji metai nepaisant gaunamų darbo ar kitokių pajamų;
- 14) Skatinti nėščiąjų palaikymą ir visuomenės informavimą apie nėščiosioms teikiamą pagalbą krizinio nėštumo situacijose, viešojoje erdvėje, inicijuojant specialias reklamos kampanijas;
- 15) Užtikrinti, kad informacija apie pagalbą moterims esančioms krizinio nėštumo situacijose būtų pateikiama švietimo, sveikatos priežiūros įstaigose;

- 16) Užtikrinti, kad nėštumo nutraukimas dėl moters laisvo atsisprendimo (nesant medicininių indikacijų) būtų atliekamas tik specialiai tam licenciją turinčiose sveikatos priežiūros įstaigose;
- 17) Užtikrinti renkamos statistinės informacijos išsamumą apie Lietuvoje atliekamų nėštumo nutraukimo skaičių, būdą ir priežastis.

Laisvos visuomenės instituto direktorė

Diana Karvelienė